

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 49 БАСПАСӨЗ Р Е Л И З І
2012 жылғы 14 желтоқсан

**«Микроқаржы ұйымдары туралы»
Қазақстан Республикасының Заңы
туралы**

«Микроқаржы ұйымдары туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (бұдан әрі – Заң) Мемлекет басшысының 2011 жылғы 28 қаңтардағы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауында айтылған Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасын орындау мақсатында әзірленді.

Заңмен «микроқаржы ұйымдары» деген ұғым, сондай-ақ микроқаржы ұйымдарының (бұдан әрі – МҚҰ) қызметін реттеу, бақылау мен қадағалау институты енгізіледі.

Заңның негізгі мақсаты микроқаржылық қызметтер саласын дамыту, микроқаржы ұйымдарының қаржылық қызметін нығайту, МҚҰ айқындылығын арттыру, микрокредиттердің халықтың ауқымды тобына қол жетімділігін қамтамасыз ету, МҚҰ-ның қызметтерін тұтынушылардың құқықтары мен мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.

МҚҰ қызметін реттеу тетігі ретінде тиісті құжаттар негізінде міндетті есептік тіркеуді енгізу көзделген. Есептік тіркеу МҚҰ-ны Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – уәкілетті орган) тізіліміне енгізу жолымен қамтамасыз етіледі.

Реттеу, бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру мақсатында пруденциялық нормативтер және МҚҰ-ның сақтауы міндетті басқа да нормалар мен лимиттер, реттеуіш және қаржылық есептілікті ұсыну жөніндегі талаптар белгіленеді, шектеулі ықпал ету шаралары мен санкцияларды қолдану, сондай-ақ уәкілетті органның тарапынан МҚҰ-ның қызметіне тексерістер жүргізу көзделген.

Жүргізілетін операциялардың сипаты мен ауқымына сәйкес тиісті бақылау деңгейін және өз қызметінің сенімділігін қамтамасыз ету мақсатында күмәнді және үмітсіз талаптарды бөле отырып және мемлекеттік уәкілетті орган белгілейтін тәртіп пен талаптарда оларға қарсы провизиялар (резервтер) құра отырып, МҚҰ-ның берілген кредиттер мен басқа да активтерді жіктеуді жүзеге асыру міндеттемесі енгізіледі.

Сонымен қатар МҚҰ үшін рұқсат етілетін қызмет түрлерінің тізбесі толықтырылды. Атап айтқанда, МҚҰ басқалардан өзге, Қазақстан Республикасының резиденттері-сақтандыру ұйымдарының атынан және тапсырмасы бойынша сақтандыру агенті ретінде сақтандыру шарттарын жасайтын, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес электрондық ақша эмитенті агентінің функцияларын жүзеге асыратын болады.

Бұл ретте, кредиттік бюролардың, МҚҰ-ның, банкноттарды, монеталар мен құндылықтарды инкассациялау қызметтерін көрсететін ұйымдардың және күзет қызметін жүзеге асыратын ұйымдардың акцияларын немесе жарғылық капиталында қатысу үлестерін сатып алуды қоспағанда, өзге ұйымдардың капиталында қатысуға тыйым салу көзделген.

Заңның құқықтық салдары:

- мемлекеттік реттеуді енгізуге байланысты МҚҰ айқындылығын қамтамасыз етуден;

- уәкілетті органның тарапынан қадағалаудың жүзеге асырылуына байланысты қалың бұқара тарапынан да, инвесторлар тарапынан да микроқаржылық қызмет көрсететін ұйымдарға деген сенімді арттыру есебінен микрокредиттеу құралдарына қол жеткізуді кеңейтуден және жоғары айқындылықты қамтамасыз етуден;

- жалған ұйымдардың болуына жол бермеуден тұрады.

Әлеуметтік-экономикалық салдардың мынадай оң нәтижелері болады:

- микрокредиттеу жүйесі тікелей жеке тұлғалармен, яғни мейлінше бұқаралық мақсатты топпен жұмыс істейді, бұл әлеуметтік мәселелерді экономикалық әдістермен шешуді болжайды. Мемлекет қаржылық қолдау көрсетудің озық тетіктерін ендіре отырып, масыл болуға жол бермейді. Жоғарыда көрсетілген шаралар кешенін ендіру елеулі дәрежеде микроқаржыландыру нарығын сауықтыруға және ретке келтіруге мүмкіндік береді және МҚҰ-ның халыққа қаржылық қызмет көрсету мүмкіндіктерін кеңейте алатын жағдайлар жасайды;

- жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшерін ұлғайту МҚҰ айқын нарығын қалыптастыруға мүмкіндік беретін болады;

- өз бизнесін ашуды қалайтын жұмыссыздар, табысы төмен деңгейдегі клиенттер микрокредиттеу қызметін тұтынушылар болып табылатынына байланысты микрокредиттік ұйымдардың қызметі тәуекелді сипатта болады, яғни бүгінгі таңда ұйымдар қамтамасыз етуі жоқ (немесе қамтамасыз етуі белгіленген талаптарға сәйкес келмейтін) әлеуетті қарыз алушыларды жақындатпауға тырысады. Осыған байланысты, «өтініш беруші» деген терминді енгізу және оған белгілі бір құқықтар беру қарыз алушыны айқындау тетігін ретке келтіруге мүмкіндік береді.

Барлық жоғарыда көрсетілген айқындылықты қамтамасыз ету және микрокредиттеу қызметтеріне халықтың басым көпшілігін тарту жөніндегі іс-шаралар Қазақстандағы микрокредиттеу саласын одан әрі дамыту үшін қажетті негіз жасауға көмегін тигізеді.

*Барынша жан-жақты ақпаратты мынадай байланыс телефондары бойынша алуға болады: +7 (727) 2 70-46-39,
+7 (727) 330-25-60;*

E-mail: press@nationalbank.kz, www.nationalbank.kz